

Kokkuvõte töötervishoiu talituse sihtkontrollist
Bioloogilistest ohuteguritest mõjutatud töökeskkonna haldamine
jäätmepuhtuse- ja heitveekäitlusettevõtetes

Käesoleva aasta augustist novembrini kestis Tööinspektsiooni töötervishoiu talituse sihtkontroll, mis keskendus bioloogilise ohuteguri küsimustele jäätmepuhtuse- ja heitveekäitlusettevõtetes.

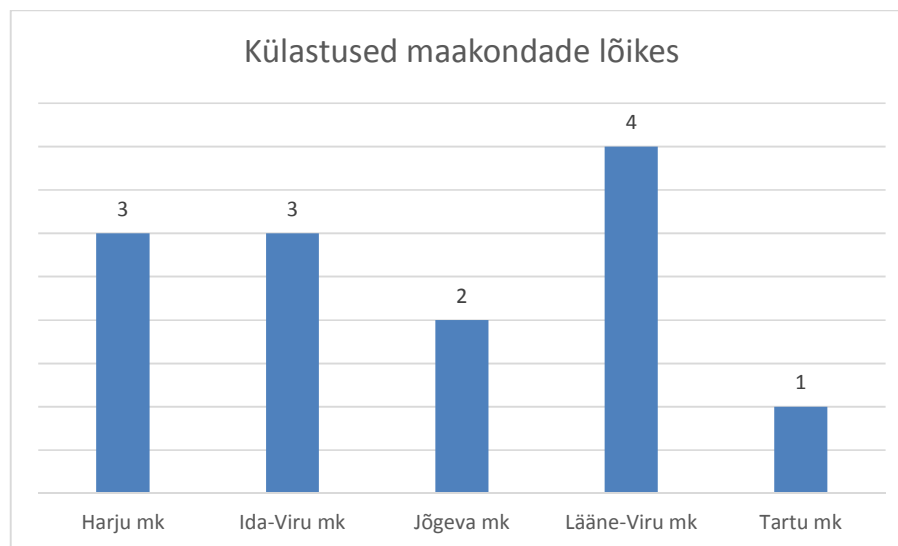
Bioloogilised ohutegurid on mikroorganismid (bakterid, viirused, parasiidid, seened jm), sealhulgas geneetiliselt muundatud mikroorganismid, rakukultuurid ja inimese endoparasiidid ning muud bioloogiliselt aktiivsed ained, mis võivad põhjustada infektsioonhaigusi (sh nakkushaigusi), allergiat või mürgistusi.

Jäätmepuhtuse- ja heitveekäitlusettevõtete töötajaid ohustavad eelkõige niisugused bioloogilised ohutegurid, mis võivad inimestele kanduda esemete, pindade kaudu, vee kaudu.

Nii tööandjale kui ka töötajale on oluline aga teada riske, mis kaasnevad mikroorganismidega kokkupuutumisel ning oskust ning võimalusi neid riske vältida.

Sihtkontrolli käigus kontrolliti tööandjapoolsete abinõude rakendamist bioloogiliste ohutegurite mõju vältimiseks või vähendamiseks, sh riskianalüüsi olemasolu, tegevuskava täitmist. Samuti kontrollisid töötervishoiu tööinspektorid töökeskkonna ohutust, töötajate väljaõppe küsimusi, tervisekontrolli korraldamist jne.

Sihtkontrolli algusest teavitav märgukiri saadeti välja 67 ettevõttele ning kontrolliga hõlmati neist 20 protsenti. Töötervishoiu tööinspektorid viisid külastusi läbi viies maakonnas ning enim külastusi oli Lääne-Virumaal.

Külastuste käigus andsid töötervishoiu tööinspektorid kokku 46 suulist soovitusi. Kontrolli protokollidesse märgiti 32 rikkumist ning 3 rikkumise kohta koostati ettekirjutus. Suurem osa rikkumisi kõrvaldasid tööandjad juba esimese viie tööpäeva jooksul ning selle tõttu koostatigi ettekirjutus vaid 10 protsendi rikkumiste kohta.

Ettevõtte kohta tuvastati külastusel keskmiselt 2,5 rikkumist. Suurim rikkumiste arv ettevõttes oli 5 ja kahe ettevõtte kohta oli inspektoril võimalik märkida kontrolli tulemuseks puudusteta.

Üldises plaanis panid töötervishoiu tööinspektorid selle sihtkontrolli juures tähele, et neis ettevõtetes, mida oli tööinspektor kolm kuni nel aastat tagasi külastanud, oli töötervishoiu ja tööohutuse korraldus paremal järjel kui neis, mida ei olnud kontrollitud.

Esmalt kontrolliti tööandja juures kas **riskianalüüsis** on bioloogiline ohutegur hinnatud. Vaid ühe ettevõttes (tavajäätmete töötlemisel) ei olnud bioloogilist ohutegurit riskianalüüsis hinnatud.

Samuti oli enamikes riskianalüüsidest osatud hinnata nii nakatumisohu laadi kui ka kestust. Ka töötervishoiu tööinspektorite hinnangul oli bioloogiline ohutegur riskianalüüsis objektiivselt hinnatud ja vastas tegelikule olukorrale.

Kahjuks aga tuleb märkida, et üle 38 protsendi ettevõtetest puudus riskianalüüsi alusel koostatud kirjalik tegevuskava. Nii võib teha järelduse, et tööandja ei loonud seost riskide hindamise ja abinõude kavandamise vahel. Ilmselt ei ole tööandja aru saanud, millist informatsiooni peaks andma töökeskkonna riskianalüüsi.

Positiivsena saab märkida, et heitveekäitlusettevõtted on kaasaegsed ning töötajate kokkupuude bioloogiliste ohuteguritega on minimaalne. Hakkas silma, et enamik riskianalüüsi oli koostatud ettevõttes kohapeal ning välise teenuseosutaja abi oli vähe kasutatud.

Järgnevalt kontrolliti **töötajate juhendamise küsimusi** just bioloogilise ohuteguri osas. Tööandja koostatud ja kinnitatud ohutusjuhendid puudusid ligi 46 protsendil ettevõtetest. Mitte eriti parem ei olnud olukord ka töötajate väljaõppes, et bioloogilise ohuteguriga kokkupuutel kasutataks õigeid ja ohutuid töövõtteid. Siin esines rikkumisi 38 protsendil ettevõtetel. Käitumine bioloogilisest ohutegurist põhjustatud õnnetusohu likvideerimiseks oli korraldamata ligi 31 protsendil ettevõtetel. Töötervishoiu tööinspektorid on kolmel juhul märkustena lisanud, et töötajate juhendamine on olnud suuline.

Terviseriskide vältimise küsimustest kontrolliti töötajate vaksineerimisvõimaluse tagamist, ohualade märgistamist, nakkusohulike jäätmete ohutut käitlemist. Selles valdkonnas oli kõige vähem rikkumisi.

Tööhügieeni tagamiseks on vajalik tööandjal hoolitseda selle eest, et töötajatel oleks puhkamiseks, einetamiseks võimalik kasutada eraldi ruumi, töökeskkonnas ei söödaks ega joodaks. Samuti on vajalikud asjakohane tööriietus ja isikukaitsevahendid. Selles osas esines rikkumisi vaid ühel ettevõttel.

Töötajate tervisekontrolli korralduses esines rikkumisi 46 protsendil ettevõtetest ning peamiseks probleemiks oli töötervishoiuarsti taastlõbivaatuste tähtaegade eiramine.

Arvestades sihtkontrolli tulemusi rõhutab Tööinspeksioon järgmist:

- Iga töökeskkond on spetsiifiline. Töökeskkonna edukal haldamisel tuleb lähtuda kolmest omavahel väga tihedalt seotud tegevusest – loo, tegele ja kontrolli. Olles loonud töötajatele töökeskkonna, tuleb selle eest ka hoolt kanda ning lõpuks kontrollida, kas ettevõtetud tegevused aitavad tagada töötaja tervise säilimise, tervise edenduse.
- Töötajate töötervishoiu ja tööohutusalane juhendamine on ülioluline, et vältida tööõnnetuste juhtumist ja tööga seotud haigestumiste kujunemist. Ohutusjuhendid peavad olema konkreetset ja asjakohaselt lähtuma antud ettevõtte töötingimusest. Nii on võimalik vältida ühe või teise töö tegemisel (seadme kasutamisel) tekkida võivaid vigu.
- Töötajate tervisekontrolli korraldamine on tööandjale kohustuslik, kui töökeskkonnas on ohutegureid, mis võivad mõjutada töötajate tervist. Töötervishoiuarsti teostatava tervisekontrolli eesmärk on avastada õigeaegselt töökeskkonnast põhjustatud tervisehäireid ning kiiresti leida abinõud, et terviseprobleem ei süveneks.

Kokkuvõtte koostas:

Silja Soon
21.11.2017